

Spørgsmål og Svar til sagen om fredningen af Treldekovene

Der er indkommet en del faktuelle spørgsmål til sagen som søges besvaret nedenfor. Se i øvrigt dokumenter fra lodsejer- og offentligt møde samt diverse links og rapporter mv.

NATURVÆRDIER - HVAD OG HVOR ER DET

Treldekovene rummer en artsrigdom ud over det sædvanlige, og forekomsten af sjældne og truede planter, svampe og insekter er unik i en national sammenhæng.

Området har sandsynligvis været skovbevokset siden sidste istid – noget som er meget sjældent i Danmark. Det kontinuerlige skovdække er meget vigtigt for de skovlevende dyre- og plantearter. Mange af arterne i området er såkaldte indikatorarter for gammel skov og er både tilknyttet og afhængige af et kontinuerligt løvtræsskovdække, dødt ved og et stabilt skovklima.

Lillebæltskysten har også en særlig geologi. Kysten er præget af dramatiske og karakteristiske skred i det plastiske ler. Skreddene sker når leret i jorden vandmættes. Vandet gør leret plastisk, hvilket giver nogle imponerende skredzoner, hvor hele træer og mindre skovpartier skrider i Lillebælt.

De særlige geologiske forhold og det kontinuerlige skovdække giver nogle ganske særlige naturforhold i en bræmme langs hele kystskrænten. Det er også i en bræmme langs kysten, at man finder det højeste naturindhold. Her kan man bl.a. finde Langsporet Gøgelilje og Stor Gøgeurt, der er de to suverænt sjældneste af de i alt ti forskellige orkidéer der findes i Treldekovene. De er begge knyttet til det udskridende plastiske ler langs kysten af Lillebælt, hvor de vokser i tidlige tilgroningsstadier af forholdsvis unge skred. Efterhånden som tilgroningen skrider frem, mister orkidéerne evnen til at konkurrere med de stadigt mere robuste planter, som rykker ind. I stedet må de ved vindspredning af deres frø flytte til nye velegnede voksesteder, som i mellemtiden er opstået i forbindelse med senere skred i omegnen. De to arter må altså nødvendigvis leve en omflakkende tilværelse, og deres fremtid afhænger af, at man bevarer de aktive geologiske processer. Kystsikring ville være starten på enden for de to sjældne arter på dette sted.

Nogle af de øvrige orkidéarter i Treldekovene – især Skov-Gøgeurt og Skov-Gøgelilje – vokser også primært i skredpartierne, mens arter som f.eks. den Bladløse Rederod og den sjældne Tæt blomstret Hullæbe er tilpasset livet under langt mere skyggefulde og stabile forhold inde i den sluttede skov. Hvis arter som disse skal bevares på længere sigt, er det essentielt at de pågældende områder enten udlægges som urørt skov eller drives skånsomt.

Derudover findes en lang række sjældne insekter, såsom Lille Pupperøver, Bøgehjorten, Jordhumle-svirreflue og Prægtsvirrefluen. Fælles for disse arter er, at de er sjældne og knyttet til gammel skov. F.eks. er Prægtsvirrefluen indikatorart for bevaringsværdige naturskove og kan i hele Jylland kun findes i Treldekovene. Den er især knyttet til lysninger, hvor der er gamle løvtræer. Den kan leve i naturligt væltede bøgestammer og deres hule stubbe i naturskove med bøg, eg og ask. Larven lever i rødderne af bøgestubbe under nedbrydning og i hule bøgestammer. Prægtsvirrefluen er altså afhængig af gamle træer, dødt ved og lysninger i skoven for at kunne overleve.

Treldekovene er uden tvivl en af de mest værdifulde svampelokalteter i Danmark. Der er gennem tiden registreret over 80 forskellige rødlistede svampe, hvoraf flere af dem kun findes i Treldekovene. Det er arter eks. Pose-Slørhat, Gråbladet Slørhat og Indigo-Slørhat. Særligt kendetegnede for lokaliteten er de mykorrhizadannende svampe. Mykorrhizadannende svampe lever i symbiose med træerne og udveksler næringsstoffer. Svampene i Treldekovene er især knyttet til bøg og eg, hassel og avnbøg. Det betyder, at man kan ødelægge svampenes levesteder ved renafrift og efterfølgende gentilplantning med en ny træart. Den største koncentration af de mykorrhizadannende svampe findes i en bræmme fra skredzonen og ca. 200-300 m ind i skoven.

Links:

www.fugleognatur.dk - kræver medlemskab (kommunen kan hjælpe med datalister mm)

[Miljøportalen](#) - søg på Trelde og se bl.a. statens registreringer af skovnaturtyper mm.

[Biodiversitetskortet](#) - kortet viser bl.a. hvor der findes sjældne (rødlistede) arter samt hvilke naturområder der prioriteres nationalt.

[Svampeatlas](#) - Danmarks officielle database for svampefund.

ER NATUREN TRUET?

Størstedelen af området er omfattet af skovloven – og den sikrer ikke naturværdierne i skoven. Rationel intensiv skovdrift medfører, som der også er sket nogle steder i skovene, at der foretages renafrifter og etableres monokulturer, som i forhold til biodiversiteten er ringe. Der kan således opstå uhensigtsmæssige situationer, hvor skovdriften kolliderer med naturhensynet, og der sker uoprettelig skade på sårbare arter.

I naturforvaltning anvendes begrebet "brandmandens lov". Denne tilgang fokuserer på beskyttelse af eksisterende natur før der etableres ny, under rationalet at hvis først naturværdierne er forsvundet vil det tage århundreder før de kan genskabes. Denne tilgang kan også siges at med fokus på 1, 2 og 3 - som fremgår nedenfor:

Brandmandens naturlov:

1. **Bevar** eksisterende levesteder. Bevar den oprindelige og mest værdifulde natur
2. **Beskyt** velbevarede levesteder og reducer den skadelige påvirkning på naturen.
3. **Genopret** naturmæssigt forringede levesteder. Genopret, hvor der er sket skader.
4. **Nyetabler** nye naturområder i sammenhæng med eksisterende.

Idé-oplægget sigter således på med rettidig omhu at sikre varig beskyttelse af eksisterende naturværdier og den særlige geologi i Treldekovene og dernæst en forøgelse af levesteder.

URØRT SKOV OG PLEJEPLAN

Urørt skov – er betegnelsen for et skovområde, som fra et givent tidspunkt friholdes fra forstlige indgreb, såsom plantning og hugst. Betegnelsen er lidt misvisende, da man i urørt skov oftest også kan lave naturpleje – med henblik på at fremme levesteder for flora & fauna og/eller fjerne uønskede arter. Derfor benyttes også termen "Vild skov".

Værdien af urørt skov fremgår bl.a. af rapporten "[Bevarelse af biodiversiteten i de danske skove](#)" fra Københavns Universitet og der henvises yderligere til at Miljø- og Fødevareministeren netop har udlagt 45 urørte statslige skovområder, med henblik på at forøge og sikre naturværdierne. Se [Naturstyrelsens hjemmeside](#).

I idé-oplægget er der udpeget flere områder med urørt skov. Områderne består af kerneområderne (skrænter og slugter mv.) samt en buffer, der vil variere gennem skoven ud fra beskyttelseshensyn, lodsejernes bemærkninger mm.

Når der foreligger en fredning skal der udarbejdes en plejeplan – hvilket i tilfældet med Trelde skovene udelukkende vil omhandle den urørte skov og rekreative indsatser. Dvs. at det i samarbejde med lodsejere og øvrige parter skal undersøges hvilke tiltag/indsatser der giver mening at fokusere på i den forestående årrække; det kan være minimering af invasive arter, fritstilling af udvalgte træer mm. En ønskelig model kunne være at lodsejerne/skovejforeningen indgår i et samarbejde om indsatserne.

Kommunen har i ca. 10 år haft urørt skov på Trelde Næs langs med Lillebælt. Der er i den forløbne periode fældet en litra med nåletræer og ellers "har naturen gået sin gang" uden at der er foretaget yderligere. Økonomien heri har således været minimal. Andre steder i skovene er der lavet tiltag som at toppe sprænges af risikotræer for at fremskynde mængden af svampe og insekter. Og der er desuden lavet lysbrønde for at fremme variation og selvforyngelse.

TRAMPESTIEN LANGS LILLEBÆLT

Trampestien (også kaldet bærestien) er en jordsti, som ikke bliver vedligeholdt bortset fra at der på kommunens areal, ved store skred, laves et enkelt nyt forløb med kratrydder/sav.

I idé-oplægget er der ikke tiltænkt yderlige indsatser på den eksisterende trampesti på de private jorder end en sikring af, at man reelt kan gå der og et ønske om at stien forløber steder som ikke ødelægger nøglebiotoper/særlige sårbare arter. Denne indsats vil være en kommunal udgift. Nogle har spurgt til om stien skal forbedres væsentligt; og det har ikke været intentionen; men set ud fra ønsker om at lede folk den rette vej og sikre at man rent faktisk kan benytte stien over slugter mm. - så kan forbedringer være en mulighed.

STIER OG VEJE – VEDLIGEHOLD OG BESKYTTELSE AF NATUREN

Den øgede vedligeholdelse som der kan blive behov for på de veje og stier, der afmærkes som ruter for offentligheden, afholdes af kommunen. Dvs. etableres der et ruteforløb på en skovvej - så vil det være kommunens vurdering, hvorvidt der er behov for at forbedre fremkommeligheden – og samtidig vil det være kommunen, der afholder denne ekstra udgift – uanset om det er anlæg eller drift.

Færdsel er både godt og skidt for naturen. Og samtidig vil kommunen gerne kunne formidle viden om naturen så der også opnås en forståelse for den. Nogle af vores naturområder er ikke fremkommelige og dermed ikke benyttet, mens andre er der trampestier mm, hvor man kan nyde naturen under respekt for samme (bl.a. ved Rands Fjord). Det er kommunens opfattelse, at der er behov for at styre færdslen gennem vores natur – fremfor at forbyde den totalt – og at dette er muligt uden at ødelægge naturen.

DE ØKONOMISKE ERSTATNINGER

I fredningssager udbetales der fuld erstatning for de reguleringer fredningen medfører. Erstatningsstørrelse svarer til nedgangen i den pågældende ejendoms handelsværdi - altså forskellen på ejendommens værdi før og efter en fredning. Der skal ikke betales skat af den udbetalte erstatning.

I forbindelse med en fredning er det hverken kommunen eller Danmarks Naturfredningsforening, der bestemmer erstatningens størrelse – det er fredningsnævnet og taksationskommissionen, der endeligt afgør denne.

Fredericia Kommune og Danmarks Naturfredningsforening har i idé-oplægget udarbejdet et overblik over sammenlignelige fredningssager, hvori der er udbetalt erstatninger for tilsvarende tiltag. Dette giver dog kun et overordnet sammenligningsgrundlag. Da ingen skove er ens vil erstatningen ligeledes være forskellig fra parcel til parcel. Den endelige erstatningsudmåling sker med udgangspunkt i hver enkelt skovlod.

Undervejs i fredningssagen skal lodsejerne, overfor fredningsnævnet, fremsætte erstatningskrav for de reguleringer fredningen medfører. Nævnet vil så sammenholde disse krav med sammenlignelige fredningssager, i det omfang det er muligt, og så fastsætte erstatningen. Nævnet kan hertil også indhente teknisk bistand i form af driftsøkonomiske beregninger fra Miljøstyrelsen.

På lodsejer- og det offentlige møde blev der givet udtryk for at erstatningerne var for lave. Der blevet henvist til tilskudsordningen for urørt skov og biodiversitetsskov. De to beregningsmetoder er vanskeligt sammenlignelige – eksempelvis skal man betale skat af tilskud, hvilket man ikke skal af fredningserstatning. Fredericia kommune og Danmarks Naturfredningsforening vil dog gøre opmærksom på, at lodsejer kan anvende udregningsmetoden fra tilskudsordningen, når erstatningskrav fremsættes overfor fredningsnævnet. Og derfor bør der også skeles til erstatningerne fra tilskudsordningerne når man skal forholde sig til rammerne for skovdriften.

Fredericia kommune og Danmarks Naturfredningsforening er under alle omstændigheder enige med lodsejerne i, at der skal ydes fuld kompensation for fredningstiltagene.

LØSE HUNDE, AFFALD, MTB, JAGT MM.

Idé-oplægget håndterer ikke udfordringer med løse hunde, affald og MTB-cykling på spor/i skovene. Der hvor der måtte laves ruteforløb vil kommunen være ansvarlig for at det fremstår ordentligt, herunder fjernelse af affald mm., men ellers er der ikke lagt op til flere indsatser afledt af fredningen.

Nogle har spurgt til om MTB bliver forbudt – og det er der ikke lagt op til i idé-oplægget, men muligheden for et forbud mod cyklister på stierne forelægger i en fredning.

Fredningen giver, via skiltning, mulighed for at informere skovens gæster om hvor man må færdes og hvad der er tilladt i skoven.

Idé-oplægget regulerer ikke jagten i skovene. Og såfremt dette ikke ønskes ændret i fredningsforslaget vil man i forbindelse med jagt kunne spærre af/skilte på samme måde som i dag.

FORSTLIG DRIFT – UDEN VÆSENTLIGE ÆNDRINGER

Langt størstedelen af skovområdet er langt hen af vejen som rammerne i idé-oplægget. Der er i forvejen områder der er urørte, gamle træer osv. Udfordringen er så at sikre at dette fortsætter. Det er klart, at ikke alle de områder, der i idé-oplægget er udpeget som urørt, er det i dag. Og samtidig er det ej heller sikkert, at der er 1 træ/1000 m² som står tilbage, men måske står de så andre steder. Derfor er det også ønsket at der kommenteres på idé-oplægget, så fredningens rammer kan realiseres til glæde for naturen med udgangspunkt i de tilbagemeldinger som gives i sagen.

Skovene er ikke gået minutiøst igennem forinden at idé-oplægget er lavet. Rammer og streger er sat ud fra ønsket om at sikre naturværdien for fremtiden – og derfor vil der være områder og indsatser som bør tilrettes ud fra den enkelte lodsejers bemærkninger. Der vil også være områder, som er værdifulde uden at de er kendte; men idé-oplægget tager udgangspunkt i hvad der er observeret – jf. afsnittet om naturværdier.

Se i øvrigt afsnittet om de økonomiske erstatninger.

BIODIVERSITETSFREMMENDE TILTAG

Et udpluk af eksempler på biodiversitetsfremmende tiltag er

Veterantræer (træer, der står til naturligt henfald), efterladt dødt ved/høje stubbe, anvendelse af hjemmehørende arter, selvforyngelse, ingen renafrifter, sikring af nøglebiotoper (redetræer, spættetræer, mosehuller, diger, § 3 natur/fredede planter osv.), lysbrønde, ingen pesticider/gødning, naturlig hydrologi/ingen dræning, maskinkørsel på faste kørespor, løvtræer fremfor nåltræer, høj omdriftsalder på hovedtræerne, Vild (urørt) skov mm.

PROCESSEN FRA NU AF

Fredericia kommune og Danmarks Naturfredningsforening vil, indtil høringsperioden udløber d. 1. november, forholde sig til de indkomne bemærkninger fra lodsejermødet og det offentlige møde. Efterfølgende påbegyndes udarbejdelsen af det endelige fredningsforslag.

Såfremt der er behov for besigtigelser, møder eller andet undervejs i processen er man velkommen til at kontakte kommunen/Danmarks Naturfredningsforening.

Foreløbig tidsplan:

Ultimo 2018 - Fredningsforslag udarbejdes

Primo 2019 - Fredningsforslag forelægges byrådet og indsendes derefter til Fredningsnævnet

Medio 2019

- Fredningsnævnet annoncerer modtagelsen af fredningsforslaget i Statstidende og indkalder alle de involverede parter til et offentligt møde.
- Der afholdes et offentligt møde, hvor fredningsnævnet lytter til fremlægning af fredningsforslaget og til meninger og synspunkter fra andre fremmødte.
- Efter det offentlige møde besigtiger Fredningsnævnet området med dem som ønsker det. herfor.

2020-21+

- Fredningsnævnet kommer med en afgørelse indenfor 2 år efter fredningsforslaget er annonceret.
- Fredningsnævnets afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.
- Såfremt afgørelsen påklages eller når den samlede fredningserstatning overstiger 500.000 kr. tager Miljø- og Fødevareklagenævnet stilling til afgørelse om fredning, erstatning samt godtgørelse.
- Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig, for så vidt angår fredningen.
- Erstatningens størrelse kan påklages til Taksationskommissionen, som så foretager den endelige erstatningsudmåling.
- Selve fredningen kan indbringes for domstolene inden seks måneder efter Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse.

2022-2023+

- Der udarbejdes plejeplan for området

HVAD MÅ JEG NU?

Når fredningsforslaget er offentliggjort og sendt til ejerne af de berørte ejendomme, må man som ejer eller bruger ikke gøre noget, der strider mod de foreslåede fredningsbestemmelser.

Normal drift og udnyttelse af en ejendom kan dog fortsætte indtil det er endeligt afgjort, om fredningen skal gennemføres. Fredningsbestemmelser der påfører ændringer i den nuværende drift har således normalt først retsvirkning når sagen er endelig afgjort. Hvis en driftsændring skal have midlertidig retsvirkning skal det fremgå af fredningsforslaget.

For skovdriften i Treldeskovene vil det betyde, at mens fredningssagen verserer:

- Så kan man fortsætte den almindelige drift i den del af skoven, som ikke foreslås udlagt urørt. Her kan man drive skoven på nøjagtig samme måde, som i dag.
- Så skal skovdrift i den urørte del ophøre.